

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 483/2016-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. októbra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 94/2008, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 94/2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 94/2008 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Námestovo je povinný uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristoti eur a šesťnásť centov) na účet advokáta JUDr. Jána Vajdu, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 483/2016-10 zo 7. júla 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 94/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že na okresnom súde sa pod sp. zn. 5 C 94/2008 od 6. júna 2008 do súčasnosti vedie konanie o zaplatenie sumy 5 994,82 € s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia, v ktorom je sťažovateľ v postavení žalovaného. Aj napriek skutočnosti, že odo dňa začatia tohto konania do súčasnosti uplynulo už osem rokov, do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené. Sťažovateľ taktiež uviedol, že 22. apríla 2016 doručil predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy

v tomto konaní, na ktorú však nedostal do dnešného dňa žiadnu odpoveď, hoci už uplynula zákonná 30-dňová lehota na jej vybavenie.

Podľa názoru sťažovateľa sa jeho právo na súdnu ochranu stalo iba iluzórnym právom a samotná skutočnosť, že toto konanie trvá už 8 rokov, preukazuje porušenie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

3. Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 94/2008 porušené bolo.

Okresnému súdu Námestovo prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 94/2008 konal bez zbytočných prietáhov.

[redacted] sa priznáva finančné zadost'učinenie v sume 5 000 EUR, ktoré mu je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Námestovo je povinný zaplatiť [redacted] trovy konania v sume 303,16 EUR... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr 801/16 doručeným ústavnému súdu 18. augusta 2016, v ktorom okrem iného uviedla:

„... konanie bolo začaté podaním návrhu dňa 6.6.2008 a v súčasnosti nie je právoplatne skončené.

... Z prehľadu procesných úkonov je zrejmé, že v konaní na Okresnom súde Námestovo v období od 17.02.2014 do 26.01.2015 vznikli prietahy v konaní, na ktorých vzniku sa podieľalo prerozdelenie reštančných vecí po odchode dvoch sudcov z tunajšieho súdu, čo bráni možnosti venovať sa ihneď každej prejednávanej veci. Inak sa

vo veci priebežne konalo, vo veci je vydaný rozsudok, ktorý bol napadnutý odvolaním, a preto bude spis predložený Krajskému súdu v Žiline...“

Súčasťou vyjadrenia predsedníčky okresného súdu k sťažnosti bol aj prehľad nasledujúcich dosiaľ vykonaných podstatných procesných úkonov v napadnutom konaní:

- 6. júna 2008 bol súdu doručený žalobný návrh [REDAKOVANÉ] proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] o zaplatenie sumy 180 600 Sk s prísl.,
- 13. júna 2008 bolo účastníkom zasielané poučenie o procesných právach a povinnostiach a žalovanému zároveň žalobný návrh na vyjadrenie,
- 13. marca 2009 bolo žalobcovi zaslané tlačivo na vyplnenie pre účely rozhodnutia o jeho žiadosti na oslobodenie od súdnych poplatkov; zároveň bola žiadaná správa zo Sociálnej poisťovne a z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo o príjme žalobcu,
 - uznesením č. k. 5 C/94/2008-60 z 8. júna 2009 súd priznal žalobcovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov,
 - uznesením súdu č. k. 5 C/94/2008-62 z 27. júla 2009 súd vyzval žalobcu na správne doplnenie žalobného návrhu,
 - 8. septembra 2009 súd nariadil pojednávanie na 7. október 2009, ktoré bolo odročené na 7. december 2009 na účely predvolania žalovaného,
 - pojednávanie 7. decembra 2009 bolo odročené na 18. január 2010 z dôvodu, že sa nedostavili žalobca, jeho právny zástupca a žalovaný, ktorý nemal vykázané doručenie predvolania; právnomu zástupcovi žalovaného bolo uložené, aby súdu oznámil adresu svojho klienta (t. j. sťažovateľa, pozn.),
 - pojednávanie 18. januára 2010 bolo odročené na 17. február 2010 s tým, že žalovaný opätovne nemal vykázané doručenie predvolania, súd uložil právnomu zástupcovi, aby zabezpečil účasť svojho klienta – žalovaného na ďalšom súdnom pojednávaní,
 - pojednávanie 17. februára 2010 bolo odročené na 22. marec 2010, nedostavil sa žalovaný, ktorý opätovne nemal vykázané doručenie predvolania, právny zástupca žalovaného súdu uviedol adresu v Českej republike, na ktorej sa má žalovaný zdržiavať,
 - pojednávanie 22. marca 2010, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely poskytnutia lehoty účastníkom na prípadné mimosúdne vyriešenie sporu,

- 8. júla 2010 súd nariadil pojednávanie na 9. august 2010, ktoré bolo odročené na 6. október 2010 pre účely opätovného predvolania účastníkov, žalovaný nemal vykázané doručenie predvolania,
- pojednávanie 6. októbra 2010 bolo odročené na 15. november 2010 pre účely opätovného predvolania účastníkov konania,
- uznesením súdu č. k. 5 C/94/2008-216 z 21. októbra 2010 bola žalovanému uložená poriadková pokuta vo výške 330 €,
- pojednávanie 15. novembra 2010 bolo odročené na 26. január 2011 s tým, že súd uložil žalovanému povinnosť v lehote 1 mesiaca predložiť súdu zoznam prác,
- pojednávanie 26. januára 2011 bolo odročené na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru stavebníctva,
- uznesením súdu č. k. 5 C/94/2008-236 z 3. marca 2011 súd uložil žalovanému zložiť zálohu na znalecké dokazovanie,
- uznesením súdu č. k. 5 C/94/2008-240 z 3. júna 2011 bola žalovanému uložená poriadková pokuta,
- 28. septembra 2011 súd nariadil pojednávanie na 24. október 2011, ktoré bolo odročené na 21. november 2011 pre účely predvolania svedka,
- pojednávanie 21. novembra 2011 bolo odročené na 9. január 2012 pre účely opätovného predvolania svedka, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil,
- uznesením súdu č. k. 5 C/94/2008-269 z 22. novembra 2011 bola svedkovi uložená poriadková pokuta,
- 5. januára 2012 bola spísaná zápisnica o výsluchu svedka,
- pojednávanie 9. januára 2012 bolo odročené na 1. február 2012 pre účely predvolania ďalších svedkov,
- pojednávanie 1. februára 2012 bolo odročené na neurčito pre účely poskytnutia lehoty účastníkom na navrhnutie dôkazov,
- 10. februára 2012 bolo nariadené pojednávanie na 14. marec 2012, ktoré bolo odročené na 16. apríl 2012 pre účely predvolania navrhnutých svedkov,
- pojednávanie 16. apríla 2012 bolo odročené na neurčito pre účely výsluchu navrhnutých svedkýň dožiadaným súdom v Bánovciach nad Bebravou,

- 11. septembra 2012 súd nariadil pojednávanie na 3. október 2012 a zároveň dožiadaním z 11. septembra 2012 žiadal Okresný súd Bánovce nad Bebravou o výsluch svedkyne,
 - pojednávanie 3. októbra 2012 bolo odročené na neurčito na účel výsluchu navrhnutých svedkýň,
 - 2. novembra 2012 bolo nariadené pojednávanie na 26. november 2012, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely vykonania znaleckého posudku,
 - uznesením č. k. 5 C/94/2008-433 z 12. februára 2013 súd ustanovil na podanie znaleckého posudku znalca,
 - na základe žiadosti znalca súd uznesením zo 4. marca 2013 poskytol znalcovi preddavok na vypracovanie znaleckého posudku,
 - 10. júla 2013 bol súdu doručený vypracovaný znalecký posudok, ktorý bol následne 12. júla 2013 zaslaný účastníkom konania na vyjadrenie,
 - uznesením č. k. 5 C/94/2008-514 z 24. septembra 2013 súd priznal znalcovi odmenu, proti tomuto uzneseniu podal žalovaný 22. októbra 2013 odvolanie,
 - 19. decembra 2013 súd nariadil pojednávanie na 22. január 2014, ktoré bolo odročené na 17. február 2014 pre účely výsluchu znalca,
 - 17. februára 2014 bolo pojednávanie odročené na neurčito s cieľom rozhodnutia o návrhu žalovaného na vykonanie znaleckého dokazovania,
 - 26. januára 2015 bolo nariadené pojednávanie na 23. február 2015, ktoré bolo odročené na neurčito na účel nariadenia znaleckého dokazovania,
 - uznesením č. k. 5 C/94/2008-579 z 29. apríla 2015 súd ustanovil znaleckú organizáciu na účely vypracovania znaleckého posudku,
 - 5. októbra 2015 bol súdu doručený vypracovaný znalecký posudok, ktorý bol 21. októbra 2015 zaslaný na vyjadrenie účastníkom konania,
 - uznesením č. k. 5 C/94/2008-644 z 27. októbra 2015 bola priznaná odmena znaleckej organizácii za vyhotovenie znaleckého posudku, proti ktorému bolo podané zo strany žalovaného 20. novembra 2015 odvolanie,
 - uznesením č. k. 5 C/94/2008-675 z 20. januára 2016 súd zrušil uznesenie o znalečnom z 27. októbra 2015,

- 26. apríla 2016 bolo nariadené pojednávanie na 20. jún 2016, na ktorom súd vyhlásil rozsudok,

- 29. júla 2016 bolo proti rozsudku podané odvolanie zo strany žalobcu.

5. K vyjadreniu predsedníčky okresného súdu k sťažnosti sa sťažovateľ nevyjadril.

6. Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 12. augusta 2016, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

7. Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označeného článku ústavy.

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K namietanému

porušení sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len

z dôležitých dôvodov. V súčasnosti od 1. júla 2016 táto povinnosť vychádza zo zásad zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), a to v zmysle čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, resp. § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

15. Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

16.1 Pokiaľ ide o posúdenie veci podľa kritéria právnej a faktickej zložitosti veci, k tomuto ústavný súd uvádza, že predmetom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 94/2008 je rozhodovanie o žalobnom návrhu žalobcu o zaplatenie sumy 5 994,82 € (pôvodne o zaplatenie sumy 180 600 Sk) s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nemožno ju hodnotiť ako právne zložitú. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, k tomuto ústavný súd uvádza, že aj keď v rámci dokazovania v danej veci bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie, nemožno hovoriť o takej

zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť doterajší neprímerane dlhý čas konania okresného súdu, v rámci ktorého k rozhodnutiu vo veci samej (rozsudkom okresného súdu z 20. júna 2016) došlo až po viac ako ôsmich rokoch od podania žaloby na súd a ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené. Na právnu a ani faktickú zložitost' veci nepoukázal ani okresný súd.

16.2 Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzoval priebeh napadnutého konania bolo správanie sťažovateľa ako účastníka konania. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním napadnutého konania podľa tohto kritéria zistil také skutočnosti, na základe ktorých by mohol pripísať negatívny podiel sťažovateľa na doterajšej dĺžke napadnutého konania, pretože sťažovateľ ako žalovaný v konaní pred okresným súdom, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, zásadne neposkytoval súdu potrebnú súčinnosť v tom zmysle, že najmä v období do uskutočnenia pojednávania 15. novembra 2010 si nepreberal súdne zásielky, neoznamoval súdu zmeny pobytu, resp. adresy, na ktorých bude zastihnuteľný, s čím bola spojená nemožnosť súdu doručiť mu predvolanie na súdne pojednávanie (sťažovateľ bol vo veci prvýkrát vypočutý až na pojednávaní 15. novembra 2010) a nesplnil si povinnosť uloženú mu súdom na pojednávaní 15. novembra 2010 predložiť súdu v lehote 1 mesiaca zoznam prác, ktoré pre žalobcu vykonal, za čo mu bola súdom uložená aj poriadková pokuta. Uvedené správanie sťažovateľa môže síce iba čiastočne ospravedlniť doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ale možno ho primerane zohľadniť pri určení sumy finančného zadosťučinenia.

16.3 Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu k sťažnosti z 12. augusta 2016 vyplýva, že okresný súd uznal vznik prieťahov iba v období od 17. februára 2014 do 26. januára 2015, keď vo veci vôbec nekonal, avšak z prehľadu procesných úkonov súdu, ako aj z pripojeného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že takýchto období úplnej nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré prispeli k jeho predĺženiu, bolo viac. Okresný súd vo veci nevykonal žiadny procesný úkon už hneď po začatí konania v období od 13. júna 2008 (keď bolo účastníkom konania zasielané poučenie o procesných právach a povinnostiach a odporcovi žalobný návrh na vyjadrenie) do 13. marca 2009 (keď bolo

žalobcovi zaslané tlačivo na vyplnenie pre účely rozhodnutia o jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov), t. j. v trvaní deviatich mesiacov. K ďalším priesťahom v trvaní 11 mesiacov došlo v období od 17. februára 2014 do 26. januára 2015, počas ktorého bol okresný súd úplne nečinný. Okrem týchto závažnejších priesťahov bolo napadnuté konanie predovšetkým poznačené neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu. Ústavný súd v súvislosti s nečinnosťou okresného súdu spojenou s jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou poukazuje na skutočnosť, že prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až 7. októbra 2009, t. j. po takmer šesťnástich mesiacoch od začatia konania, a zo spisu okresného súdu vyplýva, že žalobca viacerými podaniami okresný súd o nariadenie pojednávania vo veci žiadal (podania žalobcu doručené okresnému súdu 26. januára 2009, 23. apríla 2009 a 8. septembra 2009). Okresný súd konal nesústredene taktiež vtedy, keď uznesením č. k. 5 C 94/2008-62 z 27. júla 2009 vyzval žalobcu na odstránenie väd žalobného návrhu až po viac ako roku od začatia konania (zároveň až po tom, ako účastníkom konania doručil poučenia o procesných právach a povinnostiach a odporcovi žalobný návrh na vyjadrenie a žalobcovi uznesením č. k. 5 C 94/2008-60 z 8. júna 2009 priznal oslobodenie o platenia súdnych poplatkov), a aj to iba na základe podnetu účastníka konania (žalovaného). Za nesústredenosť možno označiť aj postup okresného súdu, v rámci ktorého uznesením č. k. 5 C 94/2008-644 z 27. októbra 2015 okresný súd rozhodol o priznaní odmeny za vypracovanie znaleckého posudku znaleckej organizácii, ktoré následným uznesením č. k. 5 C 94/2008-675 z 20. januára 2016 zrušil, a to z dôvodu, že o znalečnom bolo rozhodnuté predčasne. Za najvýraznejší prejav neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní však ústavný súd považuje skutočnosť, že samotné dokazovanie vo veci trvalo viac ako šesť a pol roka, na vykonanie ktorého súd uskutočnil dvadsať pojednávaní a následne rozsudok č. k. 5 C 94/2008-699 z 20. júna 2016 bol vyhlásený až po viac ako ôsmich rokoch od začatia konania, pričom konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené, pretože predmetný rozsudok bol napadnutý odvolaním.

17. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu prezentovanú vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu k sťažnosti z 12. augusta 2016, že dôvodom vzniku priesťahov v konaní v období od 17. februára 2014 do 26. januára 2015 bolo prerozdeľovanie reštančných vecí

po odchode dvoch sudcov z tunajšieho súdu, čo bránilo možnosti venovať sa hneď každej prejednávanej veci, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezstavujú štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námieta personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

18. Vzhľadom na uvedené obdobia neodôvodnenej nečinnosti a súčasne vzhľadom na neefektívnu, resp. nesústredenú činnosť okresného súdu v napadnutom konaní, predovšetkým však na skutočnosť, že predmetné konanie nie je právoplatne skončené ani po viac ako ôsmich rokoch od začatia konania, neostávalo ústavnému súdu nič iné, ako konštatovať, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 94/2008 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

19. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

20. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu bolo porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

22. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

23. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €, ktoré žiada ako *„náhradu nemateriálnej ujmy, ktorá mi bola spôsobená. Porušenie môjho základného práva v súčasnosti už nie je možné napraviť inak ako priznaním primeraného finančného zadosťučinenia. ... 8-ročná dĺžka konania je ústavne neakceptovateľná...“*.

24. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 5 C 94/2008, berúc zároveň do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu (teda aj správanie sťažovateľa ako žalovaného v konaní uvedené v bode 16.2), ako aj skutočnosť, že posudzovanej veci konaní došlo síce k vyhláseniu rozsudku, avšak konanie nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

26. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

27. Ústavný súd v súlade s už citovaným zákonným ustanovením napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátom JUDr. Jánom Vajdom.

28. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2015, ktorá bola 858 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2016. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to za každý úkon po 143 €, čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov vo výške 2 x 8,58 € za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 303,16 €.

29. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

30. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2016